

צבי יעקבי

תוכחה

ואַחֲרֵי כָּל הַהֲתָאֲהֻבוֹת
נֹכַחְתִּי שׁוֹב כִּי

"אֶת אֲשֶׁר יֵאָהֵב יוֹכִיחַ" (משלי ג, י"ב)

כִּי מִן הַסְּפִינָה הַשְּׁטָה
לֹא יִדְעָתִי לִסְגָּת

לְאֵן וּמְתִי

וְהַנְּחַל זֹרֵם לוֹ לְקִרְאֵת הָאֵינְסוּף

עַל הַבְּשֵׁת הַגָּמֵל

וְגַב הַחֲמוֹר

וְהַלְוִיָּתָן הַגְּדוֹל

– מְסֻכִּים יִחַדּוּ –

וּמִתְלוֹצְצִים בְּקוֹל גְּדוֹל

"אֲנִי חֲשָׂה בְּאֲדָמָה זְעָה

תַּחַת רַגְלִי" (קרוֹל קִינֵג)

לזכר אמי

אֶז לְאֵן אֶת הוֹלֶכֶת

כּוֹכֵב שְׁבִיט מְאִין

מְנַצְנֵץ שְׁבָלִים עֲדִין

דְּמוֹי קוֹץ וְשִׁלְכֵת

רְקֻבוּבִית מִתְפֹּרֶרֶת

נוֹשֵׂאת בְּתוֹכָהּ בְּמִפְי

בְּמִנְיֵן צְבָעִים וְאוֹרוֹת

וּמִהֲמֹרֹת וְשִׁיחַ בְּמִבּוֹק מִתְיַגֵּעַ

וּמִשְׁתַּלַּח עִמָּךְ בְּתוֹךְ חַיִּי

אֵלַיךְ אִמִּי שְׁבַחְלֵל

לְאַחַר הַפְּצוּץ הַגְּדוֹל

אֲנִי שָׁב וּמִתְגַּעְגַּע...

וּמְנַסֶּה לְאַחֵז בְּאֶגְזוֹ הַמִּיּוֹחֵם...

שְׁהוּא כְּלַךְ אֶת... מֵאִמִּי שְׁלִי.

אל-מוות

לאסתר אולאי שמואלביץ

עֲרִין מַחְפֵּשׁ

וְלֹא מוֹצֵא,

רוֹצֵה וְאֵף חוֹצֵה

אֶת שְׁעָרֵי הַמַּחֵר

כִּי מִי לֹא אָמַר

שֶׁהִיא יִפְהַפֶּיה

בְּכַה שֶׁל מִמֶּשׁ

מִמְגֵּרֶשׁ הַמְשַׁחֲקִים – כְּמוֹנֵי

וְאֲנֹכִי – אוֹמְרִים –

סְכִיזוּ מְסוּג מְסִים

מְחַרְבֵּן עַד מֵאֲבֵן

חֲצִי וְחֲצִי מַחֵר

חֲרָצִיּוֹת צְהֻבוֹת בְּזֹר

מֵאֲרִץ צִיָּה אֶל מַלְכוּת נֹד

נִפְרָס הֵנֶס מִסָּב אֶל אָב

וְהַמְזֵג שְׂרָבִי לְקִרְאֵת אָבִיב

כְּבוֹאוֹ שֶׁל הַחַג

אֶסְתֵּרִיקָה וְהַשְּׁבִיב.

מאורות

חֲטָאנוּ מִלְּפָנֶיךָ

נָא רַחֵם עָלֵינוּ.

כְּאֵן הַעֲלִינִים וְהַתְּחַתּוֹנִים

מִצְפִּים לְגִמְרַת הַמַּחְזָה.

בּוֹא נָא אֵלַי יְקִירִי

עִם הֵנֶס שְׁבַמְאוֹרוֹת הַצְּפִים

עַל הַמִּים.

וְהִנֵּה חַג הַפּוֹרִים

מִפְרִיחַ יוֹנִים מְעֵלֵינוּ

לְקִרְאֵת חַתָּן וְכֵלָה.

שׁוֹב וְשׁוֹב בְּמֵאוֹרוֹת

הַיְפִים הַצְּפִים עַל הַמִּים.

מחורבן וויכרון לנחמה וסליחות.
השיר הקצר 'יום הכיפורים' מציג את הבדידות שבלב
האמונה: "מי בקיצו, מי לא בקיצו/ בדרך הבדידות
או ההמון, / או אז בכל תגלה מלכות. // צבא גדול
לפני פתחון השער/ ממתין לפתרונים וחלומות/
עטוף כולו בקסם ובכות. // והתפילה בכל המשעולים
נודדת/ היא נקיה מאסרים ונדר."

עמוד השדרה של הספר הנו חלופיות האדם, היותו
חי תלוי עונות, על אף הישגיו הטכנולוגיים. והשיר
היפה 'צבע העצב', המוקדש לצייר המנוח מיכאל
סגן-כהן, מיטיב לתאר את סופיותנו: "הצבע והאות
תפושם על בד/ ועל ענף תלויים בצער הישות/
ובמכחול עֵנָו נרשם פשוט: / עבר מן העולם, חלף,
אבד. // כי רע החורף היבש הזה/ גונם של הימים
חיוור וחמדני/ והלילות אורבים באין אונים/ לדומיית
בשורה מן הזמנים. // הה, הכאב, הצער בחזה, /
היד אשר איננה עוד. נדף/ הצל החם, נקטע, נקטף. /
נותר הצבע השותק, הוזה/ ערים ועירי בלב לבן:/
עבר מן העולם, חלף, אבד." במילים פשוטות
ומרגשות מצליח בק לתפוס את צער הפרדה מאדם.
וצורת הסונטה, עם הנוקשות התבניתית שלה,
מתאימה היטב לשיר אלגי. (ולמילה "ישות" משקל
כבד בשירה העברית, בהיותה מושג מרכזי בשירת
אורי צבי גרינברג).

רוב שירי הספר כתובים בחריזה, אבל בחריזה
אזורית שלא כופה עצמה על השיר, בחרוזים
טבעיים וקולחים, לא מאולצים כמו אלה של משוררי
כתב עת עכשווי נודע. חריות בק שואבת משירת ימי
הביניים, ושפתו מרובדת בשפת המקורות.

השיר 'ישירי עוד איתי' נפתח במות ההורים, בתמונה
מפתיעה ונחקקת: "אבא ואמא הפכו לתמונות על
הקיר. / בבוקר עם צאת סיוטי אני שוב אותו ילד /
עם ברכות השחר, מלא להגיד ואמן. / אין ספק שלערב
ישוּבו שגירי העצבות..."; מי לא מכיר את הדחקת
העצבות בחיינו, העצבות שעולה בחלומות, מושתקת
במהלך יום העבודה-משפחה-חברים, וחוזרת לעת
ערב.

אב ואלול עוסק במוות ובחלופיות, אבל מתוך הלל
לחיים על גילוייהם השונים. שכן הכרה במוות פירושה
הכרה בחיים, והאפשרות להרגיש את החלופיות
מתירה גם לממש את חד פעמיותם של הרגעים, כפי
שכותב בק בשיר 'הימים באים': "הצער בחיים הוא
צער התודה/ על מה שכבר נתן ומה שינתן, //
הצער בחיים הוא ביעפת חלוף/ על ערב שנצבע
צבעי תוגה וסוף/ ועל הלום נשבר ואין פותר."

אנשי ספר ודאי מכירים את הסיטואציה שבה משורר
או משוררת קרובים-רחוקים במידה זו או אחרת
ה"תנפלו" עליהם עם ספר שיריהם החדש, בצירוף
הקדשה לבכית, וכך, בספרות ביתית (בבתים שעוד
יש כאלה) בצד שירי רביקוביץ' ואלתרמן, יושב לו
בדד משורר אלמוני, מחכה לשווא ליד שתלוף אותו.
העולם הזה הפך את המשוררים לקבצני קוראים. כל
חטאם הוא שראו והשכילו להעביר לדף יופי חד פעמי,
אמת מתכלה, רפרוף כנפי פרפר. אנא, אנשים טובים,
פתחו את הכיס וקנו ספרי שירה, ולא רק של המוכרים
שבמשוררים, ולא רק ספרים המכילים מאתיים עמוד
ויותר.